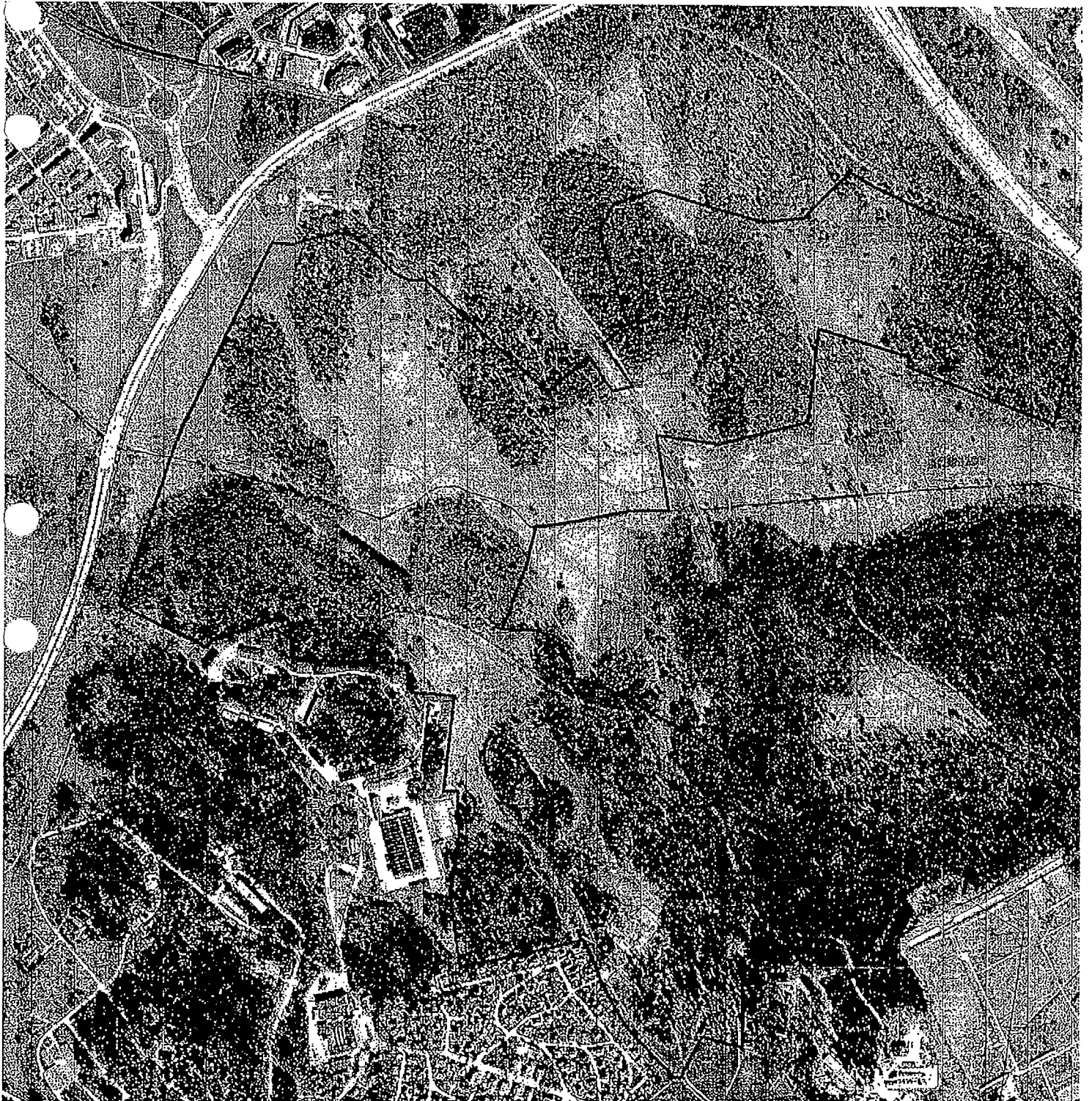

Igelbäckens naturreservat

i Sundbybergs stad

Oktober 2003

1. ADMINISTRATIVA UPPGIFTER.....	3
2. GRUND FÖR BESLUT.....	4
2.1 Allmän beskrivning av området.....	4
2.2 Avgränsning	5
2.3 Tillgänglighet.....	6
2.4 Geologi.....	6
2.5 Natur.....	6
2.6 Kultur.....	8
2.7 Friluftsliv och rekreation.....	10
2.8 Bakgrund.....	10
3. KOMMUNENS BESLUT	14
3.1 Beslut.....	14
3.2 Ändamålet med naturreservatet.....	14
3.3 Hur ändamålet ska tryggas	14
3.4 Beslutscharta.....	16
5. IKRAFTTRÄDANDE	19
6. INFORMATION OM ALLEMANSRÄTT MED MERA.....	19
7. SKÖTSEL OCH FÖRVALTNING	20
8. TILLSYN	21
9. TILLSTÅND OCH DISPENSER.....	21
10. HUR MAN ÖVERKLAGAR.....	21

1. Administrativa uppgifter

Namn	Igelbäckens naturreservat i Sundbybergs stad
Kommun:	Sundbyberg
Lägesbeskrivning:	Reservatet ligger i norra delen av Sundbybergs stad. Området omfattar delar av Järvafältet mellan Kymlinge i norr och Ursvik i söder, samt mellan Kymlingelänken i väst och Solna stad i öst.
Topografiska kartor:	Stockholm 10 I NV och Stockholm 10 I NO
Ekonomiska kartor:	108 74
Gräns:	Gränsen för reservatet framgår av karta avsnitt 3:4
Fastigheter:	Sundbyberg 2:42 Sundbyberg 2:44 Sundbyberg 2:45
Naturgeografisk region:	Svealands sprickdalsterräng med lerslätter och sjöbäcken (nr 24)
Markägare:	Vasakronan AB, Sundbybergs stad
Area:	Ca 127 ha
Därav landarea:	Ca 127 ha
Naturvårdsförvaltare:	Sundbybergs stad

2. Grund för beslut

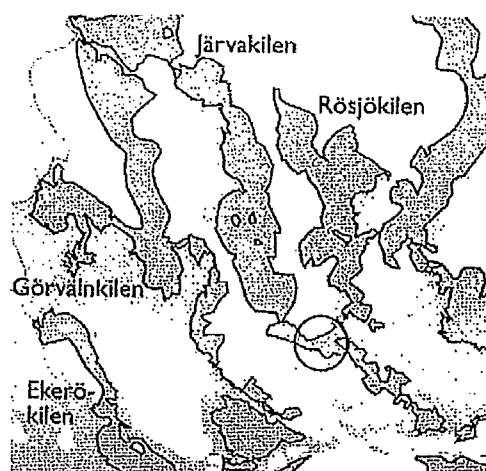
2.1 Allmän beskrivning av området

Järvakilen är den längsta gröna kilen i Stockholmsområdet och sträcker sig från Venngarns slott vid Sigtuna i norr till Södra Djurgården. Järvakilen är en av tio kilar i regionen som tillsammans bildar regionens gröna struktur. Kilarna för grönskan från stadens ytterområden in mot centrum och är viktiga som sammanhållande funktion och spridningsväg både för biologisk mångfald, friluftsliv och kulturhistoria. Igelbäcken rinner genom Järvakilen, från Säbysjön i Järfälla till mynningen i Edsviken i Ulriksdal, och har sitt tillrinningsområde i fem kommuner. Bäckens är av mycket stor betydelse för kilens naturvärden.

Exploateringsstrycket på Järvakilen är starkt. Kilens smala spets, som sträcker sig från Barkaby flygfält in till Norra Djurgården, är en svag del med många barriärer. Flera stora trafikleder och bebyggelse minskar framkomligheten i detta område. Bevarandet av Sydöstra Järvafältet är avgörande för en fortsatt sammanhållen Järvakil. I detta faktum vilar ett av områdets stora värden. En sammanhållen kil utgör grunden för andra viktiga värden, t.ex. en bevarad biologisk mångfald och goda förutsättningar för både ett lokalt och regionalt friluftsliv.

Järvafältet är ett kulturlandskap med anor från bronsåldern. Det 350 ha stora landskapet utgör en intakt rest av ett odlingslandskap, så som det såg ut i Stockholmsområdet vid sekelskiftet. Genom Järvafältets dalgång rinner Igelbäcken, som är en viktig pulsåder genom landskapet.

Reservatets yta är 127 ha. Området består av kuperad skogsterräng med öppna marker främst utmed Igelbäcken. Igelbäcken delar området i två delar. Området kring Igelbäcken i dess helhet har stor betydelse som strövområde i regionen och som friluftsområde för de närboende i synnerhet. I bäcken finns dessutom en raritet bland fiskar, grönling.

Figur 1: Järvakilen och det område som föreslås bli naturreservat.

2.2 Avgränsning

Avgränsningen syftar till att tillmötesgå de behov som finns för bevarande av Igelbäcken, den biologiska mångfalden och friluftslivets intressen. Samtidigt tas hänsyn till områdets betydelse för regional utveckling med trafik och bostäder.

Igelbäckens avrinningsområde sträcker sig utanför naturmarken. Detta ställer krav på att exploateringar utanför reservatet utformas så att Igelbäckens hydrologi och vattenkvalitet påverkas så lite som möjligt, då områdena fyller viktiga buffertfunktioner för naturreservatet.

Gränsen för naturreservatet följer gränser mot bebyggelse, befintliga barriärer (Kymplingelänken) samt kommungräns mot Solna. I norr gränsar området mot ett utredningsområde, norra Kymlinge. (se kartan i avsnitt 3.4).

Det militära området, "MILO-anläggningen" som angränsar till reservatet ingår inte i det föreslagna reservatet. Skulle en avveckling av "MILO-anläggningen" bli aktuell i framtiden bör naturvårds- och friluftsentresserna ges företräde.

2.2.1 E18 och Tvärbana Norr

Gränsen för naturreservatet är anpassad till vägområdet för planerad ombyggnad av Kymplingelänken till ny E18 och en eventuell lokalisering av Tvärbana Norr parallellt med vägen.

2.2.2 Kymlingeområdet och planerad nybyggnation vid Stora Ursvik

Enligt regionplanen och länsstyrelsens yttrande över naturreservatsförslaget bör norra Kymlingeområdet sparas som utbyggnadsreserv.

I Stora Ursvik, söder om "MILO-anläggningen", planeras ett bostadsområde i nära anslutning till reservatet.

2.3 Tillgänglighet

Igelbäckens naturreservat i Sundbybergs Stad kan nås från busshållplats Milostationen med buss 504 från Sundbybergs eller Hallonbergens centrum. Besökare kan även promenera till området från Rissne, Hallonbergen, Kista Centrum och Rinkeby tunnelbanestationer. Vid Ursviks motionsgård finns en parkering och ytterligare några parkeringsplatser finns vid brukshunds-klubbens anläggning vid Övre Kymlinge. Invånare i samtliga grannkommuner kan via Järvakilen komma till fots till området.

Tillgängligheten inom området är mycket god då gångvägssystemen är väl utvecklade.

2.4 Geologi

Geologiska processer har skapat viktiga förutsättningar för dagens flora och fauna. Geologin utgör "golvet" i ekosystemet. Variationen i berggrund, jordavlagringar, hos terrängformer samt de processer som påverkat jordens yta skapar olika geotoper som ger förutsättningar för skilda biotoper.

Berggrunden inom reservatet utgörs av såväl granit och gnejsgraniter som gnejser och grönstenar. På vissa ytor med kalt berg förekommer isräfflor som återspeglar landisens rörelser för åtskilliga årtusenden sedan. Berggrunden i höjdområdena är mestadels täckta av ett tunt lager av sandig morän.¹

På ett par ställen i reservatet finns små ryggar som helt och hållet är uppbyggda av morän, som bildades vid landisens avsmältning för ca 11 200 år sedan. I låglänta partier som exempelvis längs Igelbäcken utbreder sig finkorniga leror vilka ställvis kan ha betydande mäktighet. I sen tid har gyttjeleror bildats i vikar med grunt vatten, lugna sedimentationsförhållanden och riklig vegetation. Då de vattenfyllda sänkorna på grund av landhöjningen blev torrlagda uppkommer kärr med en vegetation av t ex gräs, starr, buskar eller träd som björk eller al. Ett exempel är alkärret söder om Igelbäcken.

En undersökning av landhöjningens förlopp och fördelning mellan land och vatten visar att en vik med östersjövatten trängde in i Igelbäckens dalgång i sen tid. Reservatsområdet låg i strandzonen för ett par årtusenden sedan. För omkring 1000 år sedan var området land och vikens innersta del fanns öster om reservatet där dalgången nu korsas av motorvägen/järnvägen.²

2.5 Natur

Reservatsområdet i Sundbyberg är värdefullt för den biologiska mångfalden i kommunen och utgör livsrum för flera skyddsvärda arter. Området har

¹ SGU, kartläggning av Stockholmsområdet. Geologiskt kartblad 10 I Stockholm NV, SGU, serie Ae nr 2.

² Granlund 1930: De geografiska betingelserna för Stockholms uppkomst, Ymer, volym 50.

avgörande betydelse som en av flera lokaler i den spridningskorridor som Järvakilen utgör för både växter och djur.

2.5.1 Igelbäcken

Igelbäcken rinner från Säbysjön i Järfälla, över Järvafältet i Stockholm, Sundbyberg och Solna och mynnar i Edsviken genom Ulriksdals slottspark. En detaljkartering av hela Igelbäckens olika biotoper, biflöden, delsträckor och vattenmiljöer genomfördes under år 2000 i ett mellankommunalt samarbete.

Bäckens värde är helt beroende av vad som händer inom hela det cirka 28 km² stora tillrinningsområdet (se karta i Skötselplanen). Historiska kartor avslöjar att Igelbäcken tidigare haft ett betydligt mer meandrande eller ringlande lopp. Från början av 1900-talet har bäcken rätats ut och delar har kulverterats. Regnvatten från vissa av de bebyggda delarna av Igelbäckens naturliga tillrinningsområde leds i dag bort till Järva dagvattentunnel.

Avledningen av vatten är en av förklaringarna till att bäcken i accelererande takt växer igen. Andra orsaker är minskad meandring (bäcken har rätats ut) och för stor solinstrålning (för lite beskuggning av strandvegetation). Träd och buskklädda skyddszoner bidrar också till att minska näringstillförseln. Under sommaren händer det att delar av bäcken ibland blir helt utan vatten. En följd av detta är att utbredningen av den i Sverige mycket sällsynta fisken grönlång stadigt minskar. Grönlång (*Barbatula barbatula*) är Igelbäckens stolthet och klassificerad som missgynnad, vilket innebär att dess överlevnad inte är säkerställd på lång sikt. Det finns flera andra sällsynta och skyddsvärda arter som är beroende av bäcken som livsmiljö. Exempel är nattsländor (*Leptocerus tineformis* och *Tricholeiochiton fagesii*), sötvattensnäckor (*Aplexa hypnorum*) och stor blåssnäcka. Dessa är, liksom grönlång, beroende av en frisk porlande bäck med omgivande varierande närmiljöer och våtmarker.

Uttorkningen är ett stort problem även i Igelbäckens omgivning. Områdets våtmarker har påverkats av utdikningar som gör att regnvattnet rinner undan alltför snabbt i stället för att långsamt rinna ut i bäcken. Dalgångens grönytor (våtmarker, skog och ängar) är en viktig förutsättning för att Igelbäcken ska tillföras vatten av god kvalitet.

2.5.2 Skog och öppen mark

Igelbäckens dalgång innehåller och visar resterna av ett gammalt odlingslandskap. Många av de höga naturvärden som finns i området är knutna till kulturvärden. I landskapet kan man utläsa en del av områdets historia (se även karta i Skötselplanen). Det mesta av den mark som genom århundranden använts som ängs- och åkermark, främst utmed Igelbäcken, är fortfarande öppen. Skogen kommer i Kymlinge närmare bäcken. Även i äldre kartor från 1900-talets början är skogen mer utbredd här än vid andra delar utmed bäcken.

Naturen norr om Igelbäcken består av bergsknallar, skogsmark, öppna betesmarker och hagmark på terrasser ned mot dalgången i söder. På höjderna växer hållmarkstallskog. I terrängen finns både rester av gamla stigar och anlagda motionsspår.

Bland de mer skyddsvärda skogstyperna finns en blandlövskog mellan Killingtorp och tunnelbanan norr om Igelbäcken. Där växer bl.a. ek, lönn, björk, grova aspar, alm samt gran och tall. Söder om Igelbäcken ligger Nötbacken som är en hassellund med rik flora, särskilt under våren.

Landskapet består av små uppstickande moränkullar och hållar i platta partier. Mellan skogspartier och öppen mark är brynzonerna viktiga livsmiljöer. I mötet mellan två livsmiljöer blir artrikedomen stor med både rik flora och fauna. Dessa miljöer är viktiga för en biologisk mångfald. I bryn med buskar, träd och fältskikt kan till exempel fåglar hitta föda och skydd. Många djur är beroende av tillgång till både skog och öppen mark. Än idag finns rester av gammal skog, liksom av skog som skadats av projektiler under den militära epoken. Mängden död ved är positiv för många växter och djur som är beroende av gammal skog och död ved.

Längs Igelbäcken dominerar öppna gräsmarker som lämnats fria för utveckling. Det har resulterat i en ganska artfattig flora med några få högvuxna arter. Söder om Igelbäcken finns ett parti gräsmark som sluttar svagt mot söder. Detta område har något av torrbackskaraktär med torrängsflora.

En biotopkartering längs bäckens omedelbara närhet har gjorts under år 2000 av Igelbäcksgruppen, där Länsstyrelsen och de berörda kommunerna ingår. Vasakronan har upprättat en skogsbruksplan för området. En biotopkarta finns även framtagen i samband med ett forskningsprojekt i Stockholms kommun med Naturgeografiska institutionen på Stockholms universitet.

2.6 Kultur

Järvafältet, där det föreslagna reservatsområdet ingår, utgör resterna av en landsbygd präglad av jord- och skogsbruk (se karta i Skötselplanen). Här finns ett uråldrigt kulturlandskap bevarat med olika kronologiska skikt från förhistorisk och historisk tid. De flesta av Sundbybergs nu kända fornminnesplatser återfinns i Kymlinge och i Igelbäckens dalgång (karta i Skötselplanen). Riksantikvarieämbetet och kommunen har genomfört inventeringar av området.

De arkeologiska undersökningarna visar att det fanns människor i Kymlinge redan under bronsåldern (1800-500 f Kr). Från denna tid är den skålgropsten som påträffades här i början av 1900-talet. Efter många år på Skansen är den idag placerad i Rissne. Även vid Killingtorp har man gjort fynd av bronsföremål. Arkeologer bedömer att bygden fick en fast bosättning under

tidig folkvandringstid, cirka 400 e Kr. Fem gravfält mellan Övre Kymlinge gård och Igelbäcken kan dateras till yngre järnåldern (400-1050 e Kr).³

De flesta av Järvafältets gårdar finns skriftligt belagda från 1300-talet eller senare.⁴ I nuvarande norra Sundbyberg fanns under medeltiden fyra större bosättningar: Råsta, Lilla Ursvik, Stora Ursvik och Kymlinge. Igelbäcken var då ett brett vattendrag med ett par meter högre vattenstånd än i dag. Kymlinge gamla bytomt är omnämnd 1347, men bedöms vara mycket äldre än så. När tomten grävdes ut av Stockholms stadsmuseum 1973 kunde man konstatera att platsen hade varit bebyggd under 1500 år.⁵

En arkeologisk utredning har genomförts inom ramen för den fördjupade översiktsplanen för Stora Ursvik. Utredningen visar på tio möjliga boplatslägen i områdets sydvästra del där fornlämningar kan komma att påträffas. Utanför den föreslagna reservatsgränsen utpekas även det troliga läget för Stora Ursviks bytomt. Rekommendationen är att dessa platser utreds vidare.⁶

Killingtorp finns i mantalslängderna från 1600-talet upptaget som ett av tre torp under Kymlinge gård. Av dessa finns bebyggelse kvar endast i Killingtorp. Den gamla torptomten har erhållit status av fast fornlämning. Av gamla Kymlinge gård återstår i dag Övre Kymlinge gård, en avgärda enhet som tillkom i början på 1800-talet. Nedre Kymlinge gård lades öde 1920 och större delen av gårdstomten ligger nu under Kymlingelänken.

Närheten till huvudstaden förhindrade bildandet av större byar på Järvafältet under 1800-talet. I stället utvecklades torpbebyggelsen i Igelbäckens dalgång. Gumsarboda och Gamla Läderbacka torp i området är t.ex. byggda under denna epok. När industrialiseringen av Stockholm började ta fart i slutet av 1800-talet fanns hundratals odlingsfält i området runt Igelbäcken.⁷

Att Igelbäckens dalgång därefter bevarats tämligen oexploaterad kan sannolikt förklaras av försvarspolitiska överväganden som kom att styra markanvändningen i området under mer än ett halvt sekel. 1905 års riksdag beslutade att ett stort militärt övningsfält skulle förläggas till området mellan Järvabyarna i Solna och Stäket vid Mälaren. Från den militära tiden finns flera historiska minnen som t.ex. gropar och skyttevärn. De mer omfattande exploateringarna av Järvafältet tog i stället sin början när militären under 1960-talet började lämna området. Formellt lämnade militären Järvafältet 1970.

³ Söderlind, E. "Sundbyberg om hus och miljöer från bronsålder till nutid."

⁴ Länsstyrelsen, Anita Biuw.

⁵ Söderlind, E. "Sundbyberg om hus och miljöer från bronsålder till nutid"

⁶ Arkeologikonsult, Rapport 2002:1079, Särskild arkeologisk utredning Stora Ursvik, etapp 1.

⁷ Landell, N-E. "Grönlingens marker"

2.7 Friluftsliv och rekreation

Områdets natur- och kulturvärden utgör tillsammans grunden för områdets mycket höga friluftsvärden. Att området ligger insprängt mitt i tätortsbebyggelse, där alternativa grönområden är få, förhöjer ytterligare dess attraktivitet. Detta är särskilt intressant då friluftslivets betydelse för livskvalitet och hälsa under senare år lyfts fram allt mer. Forskning pekar bland annat på att naturen har särskilt stor betydelse för återhämtning från olika stresstillstånd.

Området är mycket välbesökt av såväl kommunens invånare som invånare i grannkommunerna. Det används för en rad olika aktiviteter, t.ex. ridning, terränglöpning, orientering, skidåkning, hundträning och -rastning samt olika slag av pedagogisk verksamhet. Under en vecka med snö och skidföre kan 1000-tals människor vistas i området. Det stora besöksstrycket på området leder ibland till konflikter mellan besökare med olika behov, t.ex. hundägare och skidåkare.

Promenader är förmodligen den allra vanligaste aktiviteten, vilket gör stråk, spår och leder viktiga. Enligt flera svenska undersökningar, genomförda bl.a. i kommuner, är det just det som de flesta kommuninvånare vill ha och oftast nyttjar; enkla, billiga inrättningar som natur- och friluftsområden, spår och leder.

Från Ursviks motionsgård utgår flera terrängspår med distanser om 2,5, 5, 10 och 15 km. Det finns två femkilometersspår, varav ett är belyst med elljus. Även 2,5 km slingan har elljus. Samtliga spår används flitigt av motionärer från Sundbyberg, Solna och Stockholms kommun. Sundbybergs IK är en mycket aktiv idrottsklubb med flera olika sektioner för t.ex. skidåkning, orientering, löpning och bågskytte.

Friluftsförbundet använder området för sin verksamhet, där Mulleskola för barn är en viktig aktivitet. Det finns flera färdigställda grillplatser för områdets besökare. Även skolor inom och utom kommunen använder området. Naturen är viktig och värdefull i det pedagogiska arbetet. Skolor besöker området i samband med friluftsdagar, exkursioner och skolavslutningar.

Ett aktuellt hot mot en bred, folklig verksamhet är det intrång av socialt utslagna personer, som förekommer i delar av området. Utöver nedskräpning bidrar detta till att försämra besökares upplevelser i området och skapar otrygghet.

2.8 Bakgrund

2.8.1 Hushållning med naturresurser och skydd enligt miljöbalken

Enligt miljöbalken kapitel 7, 4 § kan ett mark- eller vattenområde förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla

naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Miljöbalkens 3 kap. 6 § stödjer att man avsätter områden som naturreservat för att tillmötesgå behovet av grönområden i tätorter eller i närheten av tätorter.

Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Kommunerna har sedan 1999 (då Miljöbalken trädde i kraft) befogenhet att skydda ett område som naturreservat. Redan tidigare kunde kommuner genom delegation från länsstyrelsen bilda reservat.

2.8.2 Översiktsplanen och ESKO

I den kommunala översiktsplanen från 1991 uttrycks kommunens avsikt att bevara Igelbäcken och upprätta en skyddszon på båda sidor om bäcken. Kymlingeområdet norr om det föreslagna skyddsområdet för Igelbäcken bör enligt kommunen användas till strövområde för friluftslivet.

I Sundbybergs översiktsplan 2001 klassas Kymlinge och Igelbäcken som ett viktigt regionalt grönstråk med höga natur- och rekreationsvärden. Enligt översiktsplanen ska grönområdet bevaras och skydd som naturreservat enligt miljöbalken utredas. Ingen byggnation tillåts förutom den som erfordras för det rörliga friluftslivet.

I Länsstyrelsens ställningstagande till översiktsplanen (granskningsyttrandet) och i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUF 2001), framhölls att det är av ett regionalt intresse att bibehålla en framtida utbyggnadsreserv i Kymlinge.

Igelbäcken är ett ESKO-område (Ekologiskt särskilt känsliga områden enligt miljöbalken) då det är värdefullt för den biologiska mångfalden och är ett ekologiskt särskilt känsligt vattenområde.

2.8.3 Strandskydd

Inom Sundbybergs stad finns ett strandskyddsförordnande för Igelbäcken. Skyddet omfattar ett område inom 100 meter från Igelbäckens strandlinje. Strandskydd är en skyddsform i Miljöbalken som syftar till att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur och växter.

2.8.4 Naturhistoriska riksmuseet – Skydd av Igelbäcken och Grönling

Naturhistoriska riksmuseet har hos Länsstyrelsen hemställt om att Igelbäcken och ett område 200 m på ömse sidor om bäcken i hela dess sträckning avsätts som naturreservat under Länsstyrelsens kontroll. Bakgrunden för hemställan var förekomsten av en i landet mycket sällsynt fisk, Grönling, som hotas av lägre vattenföring i bäcken på grund av exploatering, bortledning av dagvatten,

ökad belastning av miljögifter från till exempel biltrafik, utsättning av rovfisk etcetera.

2.8.5 Grönstruktur i Stockholmsregionen

Regionplane- och trafikkontoret har i rapporten Grönstruktur för Stockholmsregionen 1996, pekat på vikten av att säkerställa en grönstruktur i Stockholmsregionen. I samband med planer på utbyggnad av tvärleder runt Stockholm har skyddet av Igelbäcken och grönområdet aktualiserats.

I Regionplanen ses delar av Kymplinges norra delar som ett framtida utbyggnadsområde.

2.8.6 Agenda 21 och PBL

I Riokonferensens handlingsprogram Agenda 21, framhålls behovet av att hushålla med markresurser och att säkerställa den biologiska mångfalden. Plan- och bygglagen (PBL) ändrades 1996 varvid grönområden och grönstruktur lyftes fram som en mycket väsentlig del av tätorterna. Grönområden har mycket stor betydelse dels som rekreationsområden och dels som "reningsverk" för den förorenade stadsluften.

2.8.7 Ideella föreningar och allmänheten

Inför eventuella vägdragningar och exploateringar inom Igelbäckens dalgång har flera ideella föreningar och allmänheten framfört starka önskemål om ett skydd av området.

2.8.8 Länsstyrelsen - samordning för att bilda naturreservat

Länsstyrelsen presenterade 1998 ett förslag till naturreservat som utarbetats i samråd med de ansvariga kommunala förvaltningarna i Järfälla, Stockholm, Sundbyberg och Solna. Förslaget fick stöd under remisshanteringen, men ett beslut kunde ändå inte fattas till följd av tveksamhet från flera av de berörda kommunerna. Sundbyberg var i sitt yttrande till länsstyrelsen positiv till att avsätta området som naturreservat, under förutsättning att skötsel, ansvarsfrågor med mera klargjordes.

2.8.9 Kommunfullmäktiges beslut att ta fram ett förslag till naturreservat.

På grund av svårigheter att nå ett statligt reservat längs Igelbäcken har fortsatt planering skett på kommunal nivå och på initiativ av de enskilda kommunerna. Länsstyrelsen medverkar i denna genom att i mötesform skapa ett forum för mellankommunal samverkan i frågan och genom att bistå med råd och information.

Kommunfullmäktige i Sundbybergs stad fattade beslut om att låta kommunen ta fram ett förslag till naturreservat. Beslutet 2001-11-26 § 307, bilang nr 113 innebär att:

- Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att senast 1 mars, 2002 återkomma med ett förslag till interimistiskt reservat för Kymlinge.

- Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att återkomma med förslag till ett permanent naturreservat för området.

Med anledning av besluten har samhällsbyggnadsnämndens ordförande (delegationsbeslut 1.1, Dnr 331-2001-002) gett samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag till naturreservat för Kymlinge.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 5 februari 2002, §2, att godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens föreslag till tidplan och arbetsprocess.

Den 14 maj 2002 godkände samhällsbyggnadsnämnden §53, förslag till beslut om inrättande av Igelbäckens naturreservat i Sundbyberg och överlämnade ärendet till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen beslöt den 13 januari 2003 att godkänna förslag till inrättande av Naturreservat i Kymlinge, Igelbäckens dalgång med föreskrifter och skötselplan och sända ut det på samråd under perioden 15 februari till 31 mars, 2003.

Remissen resulterade i ett 30-tal svar från sakägare, myndigheter och intresseorganisationer. Förslaget har omarbetats efter synpunkter och resultatet av överenskommelsen mellan markägaren Vasakronan och Sundbybergs stad.

3. Kommunens beslut

3.1 Beslut

Med stöd av 7 kapitlet, skydd av områden, 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) förklarar kommunfullmäktige i Sundbybergs stad den X/XXXX området som naturreservat enligt karta i avsnitt 3.4, med de föreskrifter som bifogas beslutet. Naturreservatets namn ska vara Igelbäckens naturreservat i Sundbybergs stad.

3.2 Ändamålet med naturreservatet

Ändamålet med reservatet är dels att skapa goda förutsättningar för naturupplevelser och ett lokalt och regionalt friluftsliv i storstadens absoluta närhet, dels att skydda och bevara Igelbäcken som ett levande vattendrag. Målet är att bevara värdefull natur som är viktig både för fungerande ekosystem och människans behov av natur. I den naturen ingår arter vars livsmiljöer i dag är hotade.

- Ett i regionen litet men angeläget grönområde ska bevaras för de många människor som bor och/eller arbetar i närområdet samt erbjuda möjligheter till friluftsliv, rekreation, natur- och kulturupplevelser samt social samvaro.
- Området, som har en nyckelfunktion i Järvakilen och därmed i Stockholmregionens grönstruktur, ska bevaras och förstärkas med avseende på kvaliteter för friluftsliv och spridningsväg för biologisk mångfald.
- Särskilt skyddsvärda arter som Grönling ska skyddas och ges förutsättningar att finnas kvar i livskraftiga populationer. Igelbäcken, som är en pulsåder genom landskapet, ska bevaras och stärkas med avseende på vattenkvalitet, hydrologi och biologiska kvaliteter.

3.3 Hur ändamålet ska tryggas

Ändamålet med reservatet ska tryggas genom att bevara och utveckla områdets värden med bäring på friluftslivet, vattnet, skogen och marken.

- *Friluftslivet*

Besökare till området ska känna trygghet. Området ska utvecklas med avseende på anläggningar med mera för rörligt friluftsliv och rekreation. Genom naturvårdsanpassad skötsel av området, fler brukare av marker och med föreskrifter ska allmänheten ges en positiv upplevelse av att vistas i området.

I princip ska inga byggnader eller anläggningar utöver sådana som erfordras för rörligt friluftsliv och rekreation tillkomma. I första hand ska de byggnader som finns i dag vårdas och utnyttjas. Reservatets läge i omedelbar närhet till stora bostadsområden gör att socialt motiverade anläggningar för friluftsliv

aktiviteter i första hand kan prövas inom bostadsområdena. Friluftsanläggningar ska inte tillkomma som står i strid med ändamålet med reservatet.

- *Vattnet - Igelbäcken*

Igelbäckens tillrinningsområde är känsligt för åtgärder som påverkar vattenkvalitet och vattenkvantitet. Större exploateringar som inte tar hänsyn till vattenfrågor för Igelbäcken inom dess tillrinningsområde (d.v.s. även mark utanför reservatet), liksom bortledande av vatten från Igelbäcken, är inte förenliga med ändamålet med reservatet. Ej heller ett intensivt jord- och skogsbruk.

Närområdet kring Igelbäcken skall bevaras och på sikt utvecklas/restaureras. Stor restriktivitet ska gälla för nya anläggningar och/eller sådana åtgärder som kan leda till förorening eller grumling samt minskad vattenföring av Igelbäckens vatten. Det finns behov av att restaurera Igelbäcken på vissa sträckor och att i övrigt utföra en del åtgärder för att förbättra livsbetingelserna för bl. a. grönling. Intill bäcken finns också behov av att restaurera och skapa nya våtmarker.

Byggnader och anläggningar som erfordras för att förbättra vattenkvaliteten i Igelbäcken kan få tillkomma i området.

- *Skogen och öppna marken*

Delområden med särskilt värdefull flora-, fauna-, och kulturmiljö, t.ex. Nötbacken, ska ges ett tillräckligt skydd och sakkunnig skötsel.

Skogsbruket inom reservatet ska bedrivas med stor hänsyn till naturvårds-, kulturminnesvårds-, vattenvårds- och friluftshintressen. Även jordbruk och annan odling, i den mån det kommer att förekomma inom området, skall bedrivas med stor hänsyn till ovannämnda intressen. För att bidra till att öka och bevara områdets natur-, kultur-, och friluftsvärden är brukare som kan bidra med hävd av området och i synnerhet de öppna markerna, särskilt välsedda.

Byggnader och anläggningar som erfordras inom jordbruket, för skötsel av området och/eller information om området kan få tillkomma.

3.4 Beslutskarta

Avgränsning av Igelbäckens naturreservat i Sundbyberg stad, skala 1: 15 000.
Gränsen redovisas med heldragen linje

4. Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med naturreservatet beslutar kommunfullmäktige med stöd av 7 kap skydd av naturområden, 5-6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser ska gälla för reservatsområdet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § Miljöbalken angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

- A1. bedriva täkt, husbehovstäkt eller annan verksamhet som kan ändra områdets topografi eller dess yt- eller dräneringsförhållanden genom att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller liknande.
- A2. slutavverka skog eller avverka på annat sätt än vad som framgår av fastställd skötselplan.
- A3. skogsplantera den öppna marken.
- A4. använda konstgödsel eller kemiska bekämpningsmedel.
- A5. lagra kemikalier, petroleumprodukter, växtnäringssämnen eller liknande inom en skyddszon, 30 m, närmast Igelbäcken och dess tillflöden.
- A6. plöja eller sprida gödsel inom en skyddszon, 30 m, närmast Igelbäcken och dess tillflöden.
- A7. anordna upplag annat än för områdets skötsel.
- A8. täckdika marken.
- A9. uppföra stängsel eller andra hägnader med undantag av stängsel för betesdjur och tomtmark. Stängsling ska anordnas så att allmänhetens tillträde till området inte hindras.
- A10. bedriva verksamheter som leder till förorening eller grumling av Igelbäckens vatten eller minskar tillrinningen till Igelbäcken. Föreskrifter ska dock inte utgöra hinder för att utföra sådana åtgärder som syftar till att förbättra Igelbäckens vattenkvalitet och vattenbiotop (t.ex. bortledning av förorenat trafikdagvatten).

- A11. inplantera för området främmande arter, med undantag för odling som bedrivs inom odlingsområden (trädgårdar, odlingslotter/kolonilotter och odlingsmark).
- A12. fiska i Igelbäcken. Kommunen kan ge tillstånd när det gäller fiskevårdande åtgärder eller vetenskapliga undersökningar.
- A13. bedriva jakt annat än på skadade djur. Kommunen kan ge tillstånd att bedriva jakt på arter som hotar ändamålet med reservatet.

Utan tillstånd från kommunen är det förbjudet att:

- A14. utföra om- eller tillbyggnad eller väsentligt ändra byggnads användningssätt, utseende och karaktär.
- A15. uppföra helt ny byggnad eller anläggning. Byggnader/anläggningar ska ha anknytning till ändamålet med reservatet.
- A16. anlägga körbar väg, gång- cykelväg eller parkeringsplats.
- A17. dra fram mark-, luftledning eller jordkabel.
- A18. uppföra radiomast eller liknande.

Föreskrifterna enligt ovan skall inte hindra att de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som är angivna i fastställd skötselplan utförs, eller mot att mindre arbetsföretag utförs, som krävs för den normala skötseln av områdets byggnader och anläggningar. Föreskrifterna utgör inte hinder mot underhåll av befintligt ledningsnät eller luftkablar och vägar.

Dispens från föreskrifterna A1-A13 krävs ej för åtgärder som kan få tillstånd enligt A14-A18.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6§ Miljöbalken angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att trygga ändamålet med reservatsområdet förpliktas markägare, arrendatorer och andra innehavare av särskild rätt till marken tåla att de åtgärder vidtas, som framgår av till detta beslut fogad och fastställd skötselplan. Exempel på sådana åtgärder är:

utmärkning av naturreservatets gräns, uppsättning av informationsskyltar och skötsel av kulturmarken (bete, slätter etc.), våtmarksåtgärder, skogliga skötselåtgärder, gångvägar, mindre anläggningar för friluftslivet, skydd av gamla grova träd från ringbarkning och skador, stängsling, skydd/vård av fornlämningar och åtgärder för restaurering av Igelbäcken.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap 30§ Miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

- C1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning, t.ex. genom att gräva, borra, hacka, rista, spränga eller måla.
- C2. elda annat än på anvisad och iordninggjord plats.
- C3. rida eller framföra häst på markerade motionsspår eller att orsaka markskador vid ridning.
- C4. cykla på markerade motionsspår eller att orsaka markskador vid cykling.
- C5. sätta upp affisch, skylt eller liknande. Dock får snitslar, orienteringsskärmar och tipsfrågor tillfälligt sättas upp, om de avlägsnas omedelbart efter avslutat arrangemang.
- C6. framföra eller parkera motorfordon annat än på anvisade vägar eller parkeringsplatser.
- C7. bruka störande motordriven anordning för lek eller sport, eller på ett störande sätt använda musikanläggningar eller annan ljudalstrande anordning.

5. Ikraftträdande

Reservatsföreskrifterna under A-D träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen enligt uppgift utkom från trycket i Länets författningssamling.

6. Information om allemansrätt med mera

Allemansrätten (miljöbalken 7 kap. 1 §) innebär att allmänheten får tillgång till naturen, men under ansvar. Inte störa och inte förstöra är huvudregeln i allemansrätten. Den tillåter inte vad som helst. Alla måste vara varsamma mot naturen och visa hänsyn mot både människor och djur. Man får ta sig fram till fots, cykla, rida och åka skidor.

Nedskräpning -

All nedskräpning utomhus är förbjudet.

Camping -

Det är tillåtet att slå upp ett tält för något eller några dygn på mark som inte används för jordbruket och som ligger avlägset från boningshus.

Blommor och bär -

Det är inte tillåtet att ta kvistar, grenar, näver, bark, ollon, nötter eller kåda från växande träd. Man får inte ta buskar eller fälla träd. Man får plocka vilda blommor, bär och svamp, nedfallna grenar och torrt ris på marken. Fridlysta växter får inte plockas.

Hundar -

Hunden får följa med i naturen. Under tiden 1 mars-20 augusti får den inte springa lös i skog och mark. Under annan tid på året måste hunden hållas under uppsikt så att den inte skadar eller stör djurlivet.

Enligt de lokala ordningsföreskrifterna för Sundbybergs stad får hundar inte vara okopplad i Ursviks motionsspår.

Jakt och fiske -

Jakt och fiske ingår inte i allemansrätten. I Igelbäcken får man inte fiska. Kommunen kan medge undantag när det gäller fiskevårdande åtgärder eller vetenskapliga undersökningar.

Lämna alltid djurens ungar och bon ifred. Det är inte tillåtet att ta fågelägg. Det räknas som jakt. Alla vilda däggdjur och fåglar är fredade enligt jaktlagstiftningen, med undantag för att det under vissa tider på året råder jakttid för en del av dem.

Grod- och kräldjur -

Alla vilda, inhemska grod- och kräldjur är fridlysta med stöd av miljöbalken. Rom och yngel från vissa arter får insamlas i studiesyfte under förutsättning att de levande djuren snarast sätts tillbaka på insamlingsplatsen.

7. Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer kommunen bifogad skötselplan med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Sundbybergs stad förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

8. Tillsyn

Kommunen har tillsynsansvaret över området enligt miljöbalken (bilaga 1 till 5 § förordningen om tillsyn enligt miljöbalken).

Miljö och myndighetsnämnden har enligt kommunens reglemente tillsynsansvaret.

9. Tillstånd och dispenser

Kommunen har ansvar för att pröva frågor om dispens från föreskrifter enligt 7 kapitlet, 7 § i miljöbalken.

Stadsbyggnads- och fastighetsnämnden har, enligt kommunfullmäktiges beslut xx, till uppgift att besluta om tillstånd, dispenser och kompensation i fråga om naturreservatet.

10. Hur man överklagar

Beslut kan överklagas genom besvär till Länsstyrelsen i Stockholms län.

(

(

(

(